

Postanowienie z dnia 29 stycznia 2002 r., I CKN 1260/00

W sprawach o udzielenie zezwolenia na dokonanie przez jednego z małżonków czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem wspólnym kasacja nie przysługuje (art. 519¹ § 2 pkt 1 w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, Dz.U. Nr 48, poz. 554).

Sędzia SN Tadeusz Wiśniewski

Sąd Najwyższy w sprawie z wniosku Wiesława O. przy uczestnictwie Lubomiry O. o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem wspólnym, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 stycznia 2002 r., na skutek kasacji uczestniczki od postanowienia Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 21 kwietnia 2000 r. odrzucił kasację.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 14 grudnia 1999 r. Sąd pierwszej instancji oddalił wniosek Wiesława O. o zezwolenie mu w ramach zarządu majątkiem, objętym wspólnością małżeńską z uczestniczką postępowania Lubomirą O., na nieodpłatne przekazanie własności gospodarstwa rolnego, położonego w I., ich synowi Adamowi O., stosownie do przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jedn. tekst: Dz.U. 1998 r. Nr 7, poz. 25).

Apelacja od tego postanowienia wniesiona przez wnioskodawcę została uwzględniona postanowieniem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 21 kwietnia 2000 r., w konsekwencji czego, po powołaniu się na art. 39 k.r.o., zezwolono mu na dokonanie tej czynności.

Postanowienie to uczestniczka zaskarżyła kasacją, opartą na pierwszej podstawie przewidzianej w art. 393¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 519¹ § 2 pkt 1 k.p.c. w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 48, poz. 554) wynika, że kasacja nie przysługuje w sprawach dotyczących „zarządu związanego ze współwłasnością lub użytkowaniem”. Sformułowanie to odpowiada tytułowi rozdziału 3 działu III tytułu II księgi drugiej kodeksu postępowania cywilnego (art. 611-616). Wywieść z tego można, że zamiarem ustawodawcy było stwierdzenie, iż niedopuszczalne jest wnoszenie kasacji w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym z zakresu prawa rzeczowego w rozumieniu przepisów art. 611-616 k.p.c.

Sprawy z zakresu zarządu małżeńskim majątkiem wspólnym, w szczególności wymienione w art. 39 k.r.o. są również sprawami nieprocesowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 1982 r., III CRN 163/82, "Gazeta Prawnicza" 1983, nr 3, s. 8). W myśl tego przepisu, jeżeli jeden z małżonków odmawia zgody na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem wspólnym albo porozumienie z nim napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody, drugi małżonek może zwrócić się do sądu o zezwolenie na dokonanie czynności. Charakter prawny i istota powyższych spraw są analogiczne do spraw z zakresu zarządu związanego ze współwłasnością. Z tego właśnie względu, na płaszczyźnie materialnoprawnej, zarówno w orzecznictwie, jak i w piśmiennictwie prawniczym przyjmuje się, że w kwestiach, których przepisy regulujące zarząd majątkiem wspólnym małżonków (art. 36-40 k.r.o.) nie rozstrzygają wprost, należy sięgać do art. 199 i n. k.c., dotyczących zarządu rzeczą, będącą przedmiotem współwłasności w częściach ułamkowych, i stosować je odpowiednio.

W tej sytuacji należy przyjąć, że sprawami dotyczącymi zarządu związanego ze współwłasnością – w rozumieniu art. 519¹ § 2 pkt 1 k.p.c. – są nie tylko sprawy wymienione w art. 611-616 k.p.c., lecz również sprawy dotyczące zarządu małżeńskim majątkiem wspólnym, o których mowa w art. 565 § 1 k.p.c. Można zauważyć, że w postanowieniu z dnia 14 grudnia 1998 r., III CZ 159/98 (OSNC 1999, nr 6, poz. 118) Sąd Najwyższy, w ramach wykładni art. 519¹ § 2 pkt 1 k.p.c., przyjął, że również w sprawach dotyczących zarządu spadku nie objętego (art. 666-668 k.p.c.) kasacja nie przysługuje.

Konsekwencją przedstawionego stanowiska jest więc uznanie, że w sprawach o udzielenie zezwolenia na dokonanie przez jednego z małżonków czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem wspólnym, kasacja nie jest

dopuszczalna. Analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 grudnia 2001 r., I CKN 778/00 (nie publ.).

W tym stanie rzeczy należało orzec, jak w sentencji (art. 13 § 2 w związku z art. 393⁸ § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2000 r.).